Najaarsnota 2024

Versie 10 september 2024

Gemeente Waterland

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **2**
Inleiding **3**
I. Stand van zaken doelstellingen **5**
Ruimtelijk domein 6
Openbaar domein 9
Sociaal domein 14
Bestuur 21
Overhead **24**
II. Ontwikkelingen per programma **28**
1. Ruimtelijk domein 29
2. Openbaar domein 30
3. Sociaal domein 32
5. Algemene dekkingsmiddelen 34
6. Overhead 35
7. Vennootschapsbelasting 36
8. Onvoorzien 37
9. Reserves 38
III. Begroting 2024 ..... **39**
IV. Stand van zaken kredieten **41**
V. Bijlage: Afkortingenlijst **44**
COLOFON **45**

Inleiding

Voor u ligt de najaarsnota (NJN) van het jaar 2024. Dit document bevat per programma de doelstellingen en de stand van zaken met betrekking tot de in de begroting 2024 genoemde activiteiten. Het meerjarenperspectief treft u niet aan in dit document. De Najaarsnota bevat een actualisatie van de begrote baten en lasten per programmaonderdeel van het lopende begrotingsjaar. Deze actualisatie bevat alleen de wijzigingen die groter zijn dan € 25.000.

Samenvattend overzicht

Het samenvattend overzicht van de mutaties in deze Najaarsnota op programmaniveau en de nieuwe begroting 2024 per programma treft u hieronder aan:

Progr.	Omschrijving	Saldo 2024 (bedragen x 1.000)			
		Saldo voor NJN 2024	Mutaties NJN 2024		Saldo na NJN 2024
			Technische correcties	Autonome ontwikkelingen	
1.	Ruimtelijk domein	- 2.112	42	- 98	- 2.169
2.	Openbaar domein	- 6.329	- 42	- 102	- 6.473
3.	Sociaal domein	- 15.881	-	4.392	- 11.489
4.	Bestuur	- 1.925	-	- 19	- 1.944
5.	Algemene dekkingsmiddelen	36.478	-	269	36.747
6.	Overhead	- 9.112	-	6	- 9.106
7.	Vennootschapsbelasting	- 2	-	-	- 2
8.	Onvoorzien	- 50	-	-	- 50
Totaal saldo van baten en lasten		**1.066**	**-**	**4.448**	**5.514**
9.	Reserves	- 919	-	-	- 1.919
Geraamd resultaat		**147**	**-**	**4.448**	**3.595**

I. Stand van zaken doelstellingen

Ruimtelijk domein

Omschrijving programma

Het programma Ruimtelijk domein richt zich op bouwen en wonen, duurzaamheid, energietransitie, klimaatadaptatie, economie, toerisme, landschap en recreatie, markten, standplaatsen, evenementen.

Wat willen we bereiken?

Gewenste maatschappelijke effecten

1. Faciliteren van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving waarin iedereen kan wonen, werken, recreëren en verblijven.

Operationele doelstellingen

1. Voldoende betaalbare woningen voor jongeren en ouderen.
2. Werken aan de energietransitie d.m.v. het reduceren van (fossiele) energie en uitbreiden van duurzame opwekking richting 2030.
3. Het toerisme en de recreatie in regionaal verband verder ontwikkelen, met oog voor de balans tussen inwoners en toerisme en focus op spreiding van bezoekers.
4. Zo veel mogelijk tegengaan van veenoxidatie door vernatting van veenbodems. Beoogd resultaat is het afremmen van bodemdaling en de reductie van de uitstoot van broeikasgassen; tot stand brengen van een robuust natuurnetwerk t.b.v. behoud en bevordering van de biodiversiteit; toekomstbestendige en duurzame agrarische bedrijfsmodellen die goed samengaan met voornoemde doelstellingen.
5. Goede landschappelijke inpassing van de nieuwe dijk op Marken en een dijk die wat betreft uiterlijke verschijningsvorm voldoet aan het Kader Ruimtelijke Kwaliteit (KRK) en het Esthetisch Programma van Eisen (EPvE) enerzijds en verbetering van de recreatieve aantrekkingskracht van de dijk anderzijds.

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten

Activiteit 1

Wij geven uitvoering aan het Meerjarenprogramma Woningbouw, met plannen voor ca. 2.000 woningen. Hierbij staat centraal het ruimtelijke faciliteren van de projecten met de daarvoor beschikbare en meest doelmatige instrumenten. Daarbij is tevens aandacht voor kansen die zich aandienen voor locaties die niet in het meerjarenprogramma staan. Deze worden per locatie integraal beoordeeld op mogelijkheden en kansen die er zijn.

Activiteit 1: Stand van zaken

Jaarlijks wordt het Meerjarenprogramma Woningbouw geactualiseerd. Recent is de meest recente versie voor 2024 vastgesteld en ter informatie aangeboden aan de raad. In het programma wordt per project de stand van zaken aangegeven.

Activiteit 2

Wij hanteren bij nieuwbouw projecten de volgende verdeling:

a. 30% sociale huur
b. 30% betaalbare koop en middenhuur
c. 40% vrije sector

Activiteit 2: Stand van zaken

In de gesprekken die wij voeren met initiatiefnemers wordt de genoemde verdeling als eis gehanteerd. Voor nieuwe overeenkomsten die het college sluit is deze verdeling het uitgangspunt.

Activiteit 3

Op basis van de in 2023 uitgevoerde locatie analyse en opgestelde busisnesscases is het streven om zo mogelijk 100 tijdelijke woningen te realiseren, gedurende deze bestuurstermijn.

Activiteit 3: Stand van zaken

Er is tot op heden geen businesscase opgesteld. De locatie analyse heeft plaatsgevonden. In januari heeft er een informatieavond plaatsgevonden. Daarbij zijn de inwoners in de gelegenheid gesteld locaties aan te geven die wellicht een beter alternatief zijn. Deze input wordt betrokken bij het vaststellen van een voorkeurslocatie. De voorkeurslocatie zal in combinatie met een businesscase (op hoofdlijnen) naar verwachting in september/oktober 2024 aan de Raad worden voorgelegd.

Activiteit 4

Op basis van de in 2023 opgestelde woonzorgvisie worden specifieke locaties aangewezen waar alternatieve woonvormen voor ouderen gestimuleerd en gefaciliteerd.

Activiteit 4: Stand van zaken

Op dit moment zijn wij op verschillende locaties met verschillende partijen in gesprek om uitvoering te geven aan de Woonzorgvisie.

Activiteit 5

Continuering van de vastgestelde transitievisie warmte en bijbehorende activiteiten

Activiteit 5: Stand van zaken

In 2023 zijn we gestart met een verkenning naar aardgasvrije oplossingen voor de wijk Markgouw. Het onderzoek spitst zich toe op de kansen voor een warmtenet of individuele warmtepompen. Aan de hand van de uitkomsten wordt gekeken welke warmteoplossing het meest geschikt is voor deze wijk. We blijven het bewonersinitiatief WarmWatergang ondersteunen. Zo onderzoeken wij hoe en of wij als gemeente een financiële bijdrage kunnen geven aan de stichting in de periode dat zij nog geen andere inkomsten hebben. Voor alle woningen in de gemeente richten we ons op isolerende maatregelen als de basis, onder andere door het aanpassen van het bestaande Duurzaamheidsfonds. In samenhang met het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid zullen we met een nadere uitwerking van de startwijken in de Transitievisie Warmte komen, waarin een plan van aanpak wordt geschetst voor de jaren 2024-2026.

Activiteit 6

Continuering van de regionale energie strategie (RES proces), met bijbehorende procesactiviteiten/besluiten.

Activiteit 6: Stand van zaken

In 2024 wordt verder gewerkt aan het beleidskader voor kleine windturbines. Het doel is om het beleidskader, de handreiking voor initiatiefnemers en de concept-beleidsregels direct na de zomer op te leveren. Hierna kan uw gemeenteraad het beleidskader vaststellen, waarna het proces voortgezet kan worden. Daarnaast verkennen de gemeente, Van der Valk en de lokale energiecoöperaties gezamenlijk de kansen voor het plaatsen van zonnepanelen boven de parkeerplaatsen van het hotel aan de Wagenweg. Ten slotte zal de invulling van het zoekgebied Bukdijk in 2024 actief worden opgepakt. In het lokale beleid stimuleren we de opwek van duurzame energie door meer ruimte te bieden voor zonnepanelen in onze beschermde dorps- en stadsgezichten.

Activiteit 7

Vervolg geven aan het (herzien) duurzaamheidsfonds (met aandacht voor energiearmoede) voor de inwoners conform het coalitieakkoord.

Activiteit 7: Stand van zaken

Het college heeft op 2 april een besluit genomen over de nieuwe opzet van het Duurzaamheidsfonds. De gemeenteraad is hier met een RID en bijgevoegd document over geïnformeerd. In mei jl. is het nieuwe fonds opengesteld. De focus van het nieuwe Duurzaamheidsfonds ligt op grote isolatiemaatregelen en het ondersteunen van huishoudens in relatief slecht geïsoleerde woningen.

Activiteit 8

Monitoren van de werking van het convenant groepsrondleiding Marken ten behoeve van evaluatie in 2024.

Activiteit 8: Stand van zaken

De evaluatie van het eerste convenant heeft in oktober 2023 plaatsgevonden. Alle partijen zijn het er over eens om een nieuw convenant te sluiten. Op dit moment zijn de voorbereidingen gaande voor een nieuw convenant. Streefdatum nieuw convenant is 1 september 2024.

Activiteit 9

Er wordt een registratiesysteem voor particuliere vakantieverhuur ingevoerd.

Activiteit 9: Stand van zaken

De overeenkomsten voor de uitvoering van het registratiesysteem zijn gesloten en het systeem is inmiddels ingevoerd.

Activiteit 10

Wij continueren de regionale samenwerking tussen Purmerend, Edam-Volendam, Overgemeenten en Landsmeer. Daarnaast zetten we de regionale samenwerking met Bureau Toerisme Laag Holland (BTLH) voort en zetten we in op een efficiëntere samenwerking tussen de lokale promotie organisaties, BTLH en de samenwerkende gemeenten.

Activiteit 10: Stand van zaken

De regionale samenwerking verloopt zeer goed. We werken met zijn allen hard aan het actieplan en de daarin opgenomen ambities. Bureau Toerisme Laag Holland wordt nog steeds ingezet als regionale promotie organisatie voor de gemeenten in Waterland.

Activiteit 11

Wij zetten in op kansen op het gebied van recreatie en toerisme en sluiten hierbij aan op de agenda van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) toerisme.

Activiteit 11: Stand van zaken

Op dit moment is de MRA-agenda 80% compleet. Verwacht wordt dat direct na het zomerreces de MRA-agenda 100% gereed is. We zullen dan weer inzetten op de kansen die de MRA-agenda biedt.

Openbaar domein

Omschrijving programma

Het programma Openbaar domein richt zich op een openbare ruimte die er goed uitziet en een gezonde balans tussen groen en grijs heeft.
In dit programma besteden we aandacht aan groen, infrastructuur, afval, riolering vastgoed en accommodaties.

Wat willen we bereiken?

Gewenste maatschappelijke effecten

1. Zorgen voor een veilige, prettige, duurzame en klimaatbewuste leefomgeving en infrastructuur.
2. Zorgen voor een goede dienstverlening voor de inwoners van Waterland.

Operationele doelstellingen

1. Klimaatbewust inrichten en netjes onderhouden van de openbare ruimte met extra aandacht voor verkeer en groen.
2. Mogelijkheden afvalinzameling verschillende afvalstromen uitbreiden.
3. Sport toegankelijk houden voor alle inwoners.
4. Verbeteren bereikbaarheid gemeente.
5. Verbeteren verbinding inwoners met bestuur en organisatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten

Activiteit 1

Een voorbeeldfunctie vervullen waar het gaat om klimaatbewuste inrichting. Hier is doorlopend aandacht voor bij de inrichting van de openbare ruimte bij nieuwbouwprojecten en bij herinrichting van de bestaande openbare ruimte.

Activiteit 1: Stand van zaken

Bij het uitvoeren van projecten in de openbare ruimte wordt klimaatadaptatie waar mogelijk en relevant meegenomen.

In Q3 start de herinrichting van de Fuutstraat. Hierin wordt rond speelfort Ilpenstein een infiltratiegebied aangelegd. Bomen en beplanting in dit infiltratiegebied zorgen dat de bodem goed blijft infiltreren. Ook gaan de bomen op termijn extra verkoeling/schaduw bieden aan de spelende kinderen. Hierdoor neemt de hittestress af.

In de ondergrond komt een regenwaterriool. Dit regenwaterriool heeft gaatjes in de buis. Hierdoor wordt niet alleen regenwater afgevoerd maar word ook de grondwaterstand beter gereguleerd (minder extreme pieken en dalen).

Voor de klimaatbestendige inrichting van de Fuutstraat en het speelfort Ilpenstein is door de rijksoverheid een subsidie verstrekt van ca. 30.000,-.

Voor de Zuiderwouderdorpsstraat is een schetsontwerp opgesteld. Onderdeel van het schetsontwerp is de aanleg van regenwaterriool en een klimaatbestendig wegprofiel. Hierbij loopt regenwater niet meer naar de gevels van de huizen.

Activiteit 2

Bomen planten: 11 voor 10 bosjes. Er worden locaties aangewezen waar ruimte is voor extra aanplant van bomen.

Activiteit 2: Stand van zaken

In het voorjaar en najaar zijn er op meerdere locaties bomen geplant. Zo wordt op Hemmeland een inheemse bomenstrook aangebracht.

Activiteit 3

Het openbaar groen in stand houden en waar mogelijk uitbreiden. Hier is doorlopend aandacht voor.

Activiteit 3: Stand van zaken

Hier is continu aandacht voor, dit heeft veel raakvlakken met activiteit 1: klimaatadaptatie. Waar mogelijk wordt bij herinrichting meer groen gerealiseerd.

Activiteit 4

De terugloop van insecten voorkomen. Bij de keuze voor beplanting bij het herplanten/herinrichten van plantvakken wordt gekozen voor diversiteit in plantsoorten om zo de terugloop van insecten te voorkomen. Dit heeft doorlopend aandacht.

Activiteit 4: Stand van zaken

Bij beplantingsplannen wordt waar mogelijk gekozen voor planten die insecten aantrekken. Door op geschikte locaties minder te maaien ontstaat ruimte voor inheemse kruiden. We kiezen waar mogelijk voor inheemse (bloeiende) bomen (bijv. Hemmeland), insecten krijgen hierdoor meer voedsel ter beschikking.

Activiteit 5

De openbare ruimte netjes en toegankelijk houden. In de onderhoudsplannen en bij het oppakken van meldingen is hier doorlopend aandacht voor.

Activiteit 5: Stand van zaken

Doorlopend besteden wij hier aandacht aan.

De beheerder wegen verricht momenteel de globale visuele inspecties van de verhardingen in de kernen Broek, Marken, Zuiderwouden, Watergangen, Uitdam en Katwouden. Deze gegevens gebruiken wij voor het verrichten van klein onderhoud, groot onderhoud en herinrichtingen.

Activiteit 6

Een rollator- en rolstoelvriendelijke openbare ruimte realiseren. Bij herinrichting van openbare ruimte is hier doorlopend aandacht voor.

Activiteit 6: Stand van zaken

Bij alle projecten/klussen in de openbare ruimte is aandacht toegankelijkheid voor rollator-, rolstoel, kinderwagengebruikers en blinden en slechtziende. We doen dit door:

- *Minder palen in de openbare ruimte te plaatsen;*
- *Er bij palen op te letten dat er minimaal 90cm ruimte is om de paal te passeren;*
- *Verhoogde kruisingsvlakken aan te leggen;*
- *Hellingbanen aan te brengen;*
- *Bij bushaltes gidslijnen aan te brengen;*
- *Bij bushaltes verhoogde instapbanden aan te brengen.*

Activiteit 7

Het groenonderhoud in de kernen optimaliseren, waarbij extra aandacht is voor onkruid in groenvlakken en op bestrating.

Activiteit 7: Stand van zaken

Door meer op kern en wijkniveau aan te sturen willen we de kwaliteit verder verhogen.

De beheerder Wegen verricht momenteel de globale visuele inspecties van de verhardingen in de kernen Broek, Marken, Zuiderwouden, Watergangen, Uitdam en Katwouden. Hierbij constateren wij dat alleen op Marken dit doel niet wordt gehaald. Dit gaat ten koste van de kwaliteit van de bestrating (degeneratie).

Activiteit 8

Samen met de inwoners verkeersproblematiek in de verschillende kernen helder krijgen en de problemen aanpakken. Door middel van de werkgroepen van de raad is een inventarisatie gemaakt van knelpunten. Deze worden uitgewerkt in een voorstel.

Activiteit 8: Stand van zaken

Inventarisatie van de verkeersknelpunten is inmiddels gereed. Daarover worden inwoners/kernraden geconsulteerd. Verbeteringen voor de binnenstad van Monnickendam worden geïntegreerd in het actieplan zwaar verkeer, welke het college op dit moment aan het uitwerken is en naar verwachting dit najaar naar de raad stuurt. Met de werkgroep Verkeer van Uitdam vinden goede gesprekken plaats met het oog op een zoveel mogelijk gedragen verbeterplan verkeersveiligheid.

Activiteit 9

Realistische aanpassingen vanuit de gesprekken met inwoners en ondernemers uitwerken en waar mogelijk uitvoering aan geven. Dit is een doorlopende actie, waar mogelijk maatwerk leveren.

Activiteit 9: Stand van zaken

Doorlopend besteden wij hier aandacht aan.

De Herinrichting van de Fuutstraat is besproken met de bewoner. Hier is een Nota van Beantwoording van opgesteld. Daar waar mogelijk zijn wijzigingen in het ontwerp aangebracht. Zoals bijvoorbeeld de wens om een extra parkeerkoffer niet aan te leggen. Het speelfort Ilpenstein werd goed ontvangen.

In de tweede helft van dit jaar zal de Herinrichting van de Zuiderwouderdorpsstraat worden voorgelegd aan de bewoners.

Activiteit 10

Een haalbaarheidsonderzoek uitvoeren m.b.t. de milieustraat in Katwoude. Dit haalbaarheidsonderzoek is in november 2023 ter informatie naar de raad gestuurd.

Activiteit 10: Stand van zaken

In 2023 is op basis van het haalbaarheidsonderzoek besloten om geen eigen milieustraat te realiseren en daarom ook het bestemmingsplan niet aan te passen.

Activiteit 11

Aanpassing bestemmingsplan Katwoude i.v.m. plaatsen milieustraat in gang zetten. Het ontwerpbestemmingsplan is in september 2023 aan de raad voorgelegd.

Activiteit 11: Stand van zaken

In 2023 is het besluit genomen om geen eigen milieustraat te realiseren en daarom ook het bestemmingsplan niet aan te passen.

Activiteit 12

De huurovereenkomst Alliantie tijdig beëindigen, eventueel jaarlijks verlengen. Elk jaar wordt bekeken of een verlenging van deze overeenkomst nog mogelijk is binnen de procedure voor de mogelijke realisatie van een milieustraat op het terrein.

Activiteit 12: Stand van zaken

In 2023 is het besluit genomen om geen eigen milieustraat te realiseren en hiermee vervalt de noodzaak om jaarlijks deze huurovereenkomst te beoordelen. Op dit moment wordt het toekomstig gebruik van de desbetreffende gronden nader bezien (tijdelijke woningen, vestiging bedrijven). Nadat hier meer duidelijkheid over is, zal opnieuw de samenhang met het huidig gebruik worden bezien. De huurovereenkomst wordt nog steeds jaarlijks voor een periode van maximaal één jaar verlengd.

Activiteit 13

Het onderzoeken van mogelijkheden om de dienstverlening in alle kernen uit te breiden met een vast punt voor het aanbieden van groen afval en een mobiel punt voor het aanbieden van bijzondere afvalstromen (o.a. klein chemisch afval en kleine huishoudelijke apparaten).

Activiteit 13: Stand van zaken

In Q2 van 2024 is gestart met kleine inzamelpunten in de kernen.

Activiteit 14

Stimuleren van multifunctioneel gebruik van de sportvoorzieningen.

Activiteit 14: Stand van zaken

Voor zover dit binnen de opdracht van Team Sportservice past wordt er gestuurd op multifunctioneel gebruik van sportvoorzieningen. In het nieuw op te stellen beleidsdocument sport en accommodaties wordt een multifunctioneler gebruik van sportvoorzieningen meegenomen.

Activiteit 15

Een duurzame sporthal bouwen die voldoet aan de normen voor spelen van volwaardige competitie.

Activiteit 15: Stand van zaken

De voorbereiding op de omgevingsplanprocedure is volop in gang. Er lopen diverse onderzoeken, welke ook ter voorbereiding zijn op de overleggen met belanghebbenden.

Activiteit 16

Bij de ontwikkeling van de sporthal worden de bewoners betrokken. Er zijn meerdere informatiebijeenkomsten geweest.

Activiteit 16: Stand van zaken

Alle belanghebbenden worden in het proces meegenomen op de juiste momenten. De wijze van participatie wordt in 2024 nader onderzocht en uitgewerkt.

Activiteit 17

Ontsluiting sporthal via de Pierebaan realiseren. Dit wordt meegenomen in de uitwerking van de plannen voor de realisatie van een duurzame sporthal.

Activiteit 17: Stand van zaken

In alle modellen en studies is de Pierebaan als hoofdontsluiting gehanteerd.

Activiteit 18

De fysieke, digitale en telefonische bereikbaarheid verbeteren. Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de dienstverlening, hierin worden ook verbetervoorstellen voor de bereikbaarheid gedaan.

Activiteit 18: Stand van zaken

Het onderzoek naar de dienstverlening wordt meegenomen in het project Klantenreizen. Dit project is gestart in Q2 2024 en loopt tot eind 2025. De uitkomsten van dit onderzoek worden gefaseerd opgeleverd.

Activiteit 19

Kortere responstijden op mail en meldingen realiseren. Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de dienstverlening, hierin worden ook verbetervoorstellen voor de bereikbaarheid gedaan.

Activiteit 19: Stand van zaken

Het onderzoek naar de dienstverlening wordt meegenomen in het project Klantenreizen. De uitkomst van dit onderdeel volgt in Q4.

Activiteit 20

De openstelling van het gemeentehuis opnieuw ijken. Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de dienstverlening, hierin worden ook verbetervoorstellen voor de bereikbaarheid gedaan.

Activiteit 20: Stand van zaken

Het onderzoek naar de dienstverlening wordt meegenomen in het project Klantenreizen. De uitkomst van dit onderdeel volgt in Q4.

Activiteit 21

Meer signalen delen via de website. In Q4 2023 is de nieuwe website geïmplementeerd. Via de nieuwe website worden meer signalen gedeeld.

Activiteit 21: Stand van zaken

De nieuwe website is gelanceerd en in 2024 wordt hier aandacht aan besteed.

Activiteit 22

Instellen inloopspreekuur college. Sinds februari 2023 is het inloopspreekuur gestart. Dit spreekuur vindt nu tweewekelijks op dinsdag plaats.

Activiteit 22: Stand van zaken

Het inloopspreekuur vindt tweewekelijks plaats en is in Q1 2024 geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie is de frequentie aangepast naar eens per maand. Inmiddels wordt de optie van "inloop op afspraak" bezien.

Activiteit 23

De externe oriëntatie van de ambtelijke organisatie versterken. Hier is doorlopend aandacht voor.

Activiteit 23: Stand van zaken

Binnen de organisatie is een toenemende bewustwording en hiermee versterking van de externe oriëntatie van de ambtelijke organisatie. Team communicatie, het MT en het bestuur adviseren en coachen de medewerkers hierin. Op deze manier is er binnen de organisatie de juiste aandacht voor de externe oriëntatie. Daarbij wordt een balans nagestreefd tussen "(afzonderlijke) inwoners, kernraden en ondernemers".

Sociaal domein

Omschrijving programma

Binnen het programma Sociaal Domein hebben Waterlanders aandacht voor een gezonde levensstijl en ontwikkelen zich tot actieve en weerbare inwoners. Kinderen kunnen veilig, gezond en in geborgenheid opgroeien. De Waterlandse samenleving is inclusief en iedereen kan meedoen. Waterlanders staan samen voor de gemeenschap. Zij ondersteunen elkaar en zetten zich actief in voor de samenleving. Waterlanders wonen zelfstandig of zo thuisnabij als mogelijk is.

Het programma Sociaal Domein richt zich op Jeugd(hulp), Wmo (inclusief vrijwilligerswerk en mantelzorg), Participatie (inclusief arbeidsmarkt), Schuldhulpverlening, (Passend) onderwijs en voorschoolse voorzieningen (VVE), Volksgezondheid (inclusief preventie en handhaving alcohol), Welzijnswerk en voorliggende voorzieningen (inclusief sport en bibliotheek).

Wat willen we bereiken?

Gewenste maatschappelijke effecten uitgewerkt in vier pijlers. De pijlers zijn meerjarig.

1. ***Gezond opgroeien en leven***
   Waterlanders hebben aandacht voor een gezonde levensstijl en ontwikkelen zich tot actieve en weerbare inwoners. Alle Waterlandse jongeren ontwikkelen zich, op basis van hun eigen talenten en interesses, tot gezonde, betrokken en levenslang bewegende burgers *(actielijn 1: gezonde inwoners en actielijn 2: optimaal opgroeien).*
2. ***Meedoen***
   We streven naar een samenleving waarin iedereen meetelt, meedoet en zelfredzaam is. We willen dat Waterlanders hun kansen, talenten en mogelijkheden benutten. We ondersteunen hen hierbij waar nodig. Zij kunnen die ondersteuning makkelijk vinden en ondervinden geen drempels bij het organiseren van hun dagelijks leven. Wij houden daarbij in beeld dat er grenzen zijn aan de mogelijkheden van informele hulp die mantelzorgers en een sociaal netwerk kunnen geven. Ook weten we dat vragen om hulp moeilijk is en inwoners soms zorg mijden. We proberen daarom ook de vraag achter de vraag te zien. En ondersteuning op maat te bieden *(actielijn 3: iedereen doet mee en actielijn 4: ondersteuning op maat)*.
3. ***Samen voor de gemeenschap***
   We streven naar een gemeente waarin inwoners elkaar kennen en op elkaar terug kunnen vallen. We willen dat Waterlanders elkaar kunnen ondersteunen. We willen ook dat inwoners met elkaar hun omgeving leefbaar houden door verbinding in de kernen. De gemeente Waterland communiceert helder over het sociaal domein. Waterlanders voelen zich gehoord door de gemeente in het sociaal domein *(actielijn 5: leefbare kernen en actielijn 6: gehoord worden).*
4. ***Kwetsbare inwoners voldoende beschermd***
   We willen dat Waterlanders zich veilig voelen in de buurt, op school, op hun werk en in hun thuissituatie. Dit betekent dat we overlast en criminaliteit willen voorkomen en aanpakken. En dat wij willen dat inwoners huiselijk geweld, kindermishandeling en oudermishandeling herkennen en hulp vragen. Voor kwetsbare inwoners moet er een plek zijn waar ze zich thuis voelen. Voor ouderen kan dit bijvoorbeeld ook hun eigen (aangepaste) huis zijn. Voor kinderen en jongeren, die niet thuis kunnen wonen, kan het ook een pleeggezin of een beschermde woonvorm zijn. *(Actielijn 7: sociale veiligheid en actielijn 8: een thuis voor kwetsbare inwoners)*.

Actielijnen en operationele doelstellingen 2024

Actielijn 1: Gezonde inwoners
In deze actielijn brengen wij de ontwikkelingen rondom het Integraal Zorg Akkoord (IZA) het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) samen met relevante ontwikkelingen uit het Sportakkoord II. We nemen hierin ook de acties mee die al in gang zijn gezet met het Sportakkoord I en het Preventieakkoord.

1.a. Vermijdbare valincidenten onder ouderen worden voorkomen.
1.b. Inwoners die langdurige mantelzorg bieden, hebben de mogelijkheid om gebruik te maken van respijtzorg.
1.c. Inwoners een preventieve aanpak bieden om zowel fysieke als cognitieve vitaliteit te behouden en/of verbeteren.

Actielijn 2: Optimaal opgroeien
In deze actielijn brengen wij de relevante onderdelen uit het Preventieakkoord, de inventarisatie preventie Jeugd (zie hoofdstuk 5) en de Hervormingsagenda Jeugd samen met de laatste ontwikkelingen binnen Passend Onderwijs en Kinderopvang.

2.a. Gezinnen met kinderen in de leeftijd van 12 en 23 jaar kunnen gebruik maken van het jongerenwerk voor lichte individuele hulpverlening ter overbrugging of voorkoming van specialistische jeugdhulp.
2.b. Kwetsbare gezinnen worden extra ondersteund voor- tijdens en na de geboorte.
2.c Ouders kunnen makkelijk digitale informatie vinden over opgroeien en opvoeden.
2.d Wij bieden kinderen met een (dreigende) achterstand een opvangplek met voorschoolse educatie in Waterland
2.e Wij willen dat kinderen een doorgaande lijn kunnen volgen voorschools-basisschool-voortgezet onderwijs

Actielijn 3: Iedereen doet mee
In deze actielijn brengen wij in beeld hoe wij de bestaanszekerheid willen handhaven dan wel verbeteren middels het Breed Offensief en de minimaregelingen.

3.a. Wij ondersteunen Waterlanders richting bestaanszekerheid door vroegtijdige screening op de financiën.
3.b. Onderzoek naar de geschiktheid van de huidige minimaregelingen voor bestaanszekerheid.
3.c. Voor Waterlanders is het duidelijk waar zij terecht kunnen met hun (hulp-)vragen over zorg, welzijn, werk en inkomen.

Actielijn 4: Ondersteuning op maat
In deze actielijn werken wij de integrale toegang uit naar de zorg op maat die de gemeente kan bieden vanuit de Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet.

4.a. Inwoners met een psychische kwetsbaarheid kunnen zelfstandig blijven wonen met passende ondersteuning thuis.
4.b. Intensiever begeleiden van statushouders naar werk en opleiding.
4.c. Zorg en ondersteuning wordt zoveel mogelijk gezamenlijk (regionaal) efficiënt ingekocht.
4.d. Waterlanders vroegtijdig en middels maatwerk ondersteunen bij financiële problemen.

Actielijn 5: Leefbare kernen
In deze actielijn werken we uit hoe wij samenwerken met partners in de verschillende kernen en welke ondersteuningsmogelijkheden wij daarbij kunnen bieden.

5.a. Waterlanders kunnen makkelijk informatie vinden over het complete cultuur- en welzijnsaanbod.

5.b. We herijken onze samenwerking met de dorpshuizen op het gebied van het sociaal-cultureel werk.

Actielijn 6: Gehoord worden
In deze actielijn werken wij uit hoe wij inwoners structureel willen betrekken bij het ontwikkelen van beleid en de uitvoering daarvan. Wij willen gebruik maken van de ervaringsdeskundigheid van onze inwoners.

6.a. We onderzoeken manieren van inspraak voor inwoners.

6.b. We gebruiken feedback van inwoners om onze dienstverlening te verbeteren.

6.c. De expertise van de adviesraad sociaal domein benutten wij bij het opstellen van beleid.

6.d. We communiceren met onze inwoners op taalniveau B1.

Actielijn 7: Sociale veiligheid
In deze actielijn gaan wij onder andere in op de ontwikkelingen in het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.

7.a. Wij experimenteren met een nieuwe werkwijze voor inwoners van 0-100 waarbij er sprake is van onveiligheid in huiselijke kring in de Proeftuin Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming.

7.b. We zorgen voor een goed lokaal opleidingsplan en intern protocol in het kader van het Kwaliteitskader Sociaal Domein, welke landelijk herijkt wordt. Daarnaast werken we regionaal goed samen met betrekking tot het onderwerp Huiselijk Geweld.

7.c. In 2024 implementeren we (afhankelijk van wetgeving) de WAMS (Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein), met als doel om knelpunten bij uitwisselen van persoonsgegevens weg te nemen in complexe problematiek.

Actielijn 8: Een thuis voor kwetsbare inwoners
In deze actielijn brengen wij de ontwikkelingen rondom wonen en zorg samen voor specifieke doelgroepen. We denken daarbij aan regionale plannen rondom het Integraal Zorg Akkoord en de verplichte regionale Woonzorg visie en het convenant Beschermd Wonen. Daarnaast hangt deze actielijn ook samen met de lokale Woon zorg visie en de doorontwikkeling van Beschermd Thuis. Voor de jeugd werken we in Noord-Holland samen aan een Thuis voor Noordje.

8.a. Wij zorgen ervoor dat er overeenkomsten zijn gesloten met aanbieders voor het bieden van Beschermd Thuis.

8.b. Wij werken regionaal samen om de uitstroom uit intramurale woonvoorzieningen te bevorderen.

8.c. Wij geven uitvoering aan de lokale woon-zorgvisie.

8.d. Wij zijn betrokken bij het opstellen van een regionale woon-zorgvisie.

Wat gaan we daarvoor doen?
Actielijnen en gekoppelde activiteiten

Actielijn 1: Gezonde inwoners

1.a. In 2024 wordt er naast de logeermogelijkheid, ook laagdrempelig dagverblijf in het Buitenhuis aangeboden, met als doel ontmoeting en ontspanning voor de gast en ontzorgen voor de mantelzorger.
- Is gerealiseerd.
1.b. Eind 2024 is er de mogelijkheid om deel te nemen aan een cursus valpreventie voor Waterlanders.
- In 2024 hebben 40 65-plussers uit de risicogroep een cursus valpreventie gevolgd.
1.c. Eind 2024 is er een mogelijkheid om deel te nemen aan de cursus Cognitieve fitness.
- Cognitieve fitness is doorgezet en uitgebreid. In Ilpendam, Monnickendam en op Marken worden lessen cognitief fitness gegeven.

Actielijn 1: Stand van zaken

1.a. Vanaf 2023 worden er dag arrangementen aangeboden in het Buitenhuis.
1.b. Onder leiding van de GGD zijn vanaf eind 2023 alle partijen in de valpreventieketen bij elkaar gebracht. Begin 2024 zijn er stappen gemaakt in het maken van afspraken rondom de keten. Na de zomer zullen deze afspraken op papier worden gezet en staat er een valpreventieketen waar onze bewoners aan deel kunnen nemen.
1.c. In 2023 is er gestart met een cursus cognitieve fitness in Ilpendam. Deze wordt structureel doorgezet door eigen inwoners van Ilpendam. In 2024 is er een cursus gestart op Marken. Er worden afspraken gemaakt om hier ook een structurele doorgang aan te geven. Na de zomer wordt er een cursus gestart in Monnickendam en begin 2025 zal dit gebeuren in Broek in Waterland.

Actielijn 2: Optimaal opgroeien

2.a. De inzet van lichte individuele hulpverlening door het jongerenwerk evalueren medio 2024.
2.b. In 2024 is er een lokale of regionale coalitie Kansrijke start.
2.c. In Q1 2024 is de website van het Centrum Jeugd en Gezin Waterland een betrouwbare vindplek voor informatie.
2.d. In 2024 wijzen wij twee locaties van kinderopvangorganisaties aan als locaties voorschoolse educatie
2.e. In 2024 zijn er duidelijke afspraken vastgelegd over de overgang voorschools-vroegschools.

Actielijn 2: Stand van zaken

2.a. Begin 2024 is er een eerste evaluatie geweest over de inzet van lichte individuele hulpverlening door het jongerenwerk. Deze evaluatie is geweest met jongerenwerkers, zorgconsulenten (lokale team) en leerplicht. De informatie en afspraken uit deze evaluatie zijn meegenomen in de tweede evaluatie van juli 2024. De ondersteuning van het jongerenwerk wordt door de zorgregisseurs en de inwoners als waardevol ervaren en zal voorgezet worden in 2025.
2.b. Er is regionaal ambtelijk overleg over het opzetten van de coalitie Kansrijke Start. Hierbij wordt er gekeken naar al bestaande overlegstructuren van de partners in het voorveld (zoals verloskundigen en kraamzorg) om ervoor te zorgen dat er geen taakverzwaring komt voor onze samenwerkingspartners en de coalitie ondersteunend is. In juli 2024 is er een projectleider GALA gestart waar Kansrijke Start onderdeel van is. In het kader van Kansrijke Start is onder andere 'BoekStart' opgezet.

2.c. Eind 2023 is er overleg geweest met onze partner die de website beheert. Op basis van dit overleg zijn er aanpassingen gedaan aan de website. Er wordt jaarlijks geëvalueerd om de website up te date te houden.
2.d. In de 2e helft van 2023 is de VVE regisseur vertrokken. Er was daarna geen kennis en capaciteit om het project voort te zetten, waarin wij samen met kinderopvangorganisaties opvanglocaties wilden omvormen naar locaties voor voorschoolse educatie. Wij verwachten dit project in Q4 2024 weer op te pakken. Met de resultaten van dit project kunnen wij ook de afspraken over de overgang van kinderopvang/peuterspeelzaal naar de basisschool vastleggen.
2.e. Zie antwoord 2.d.

Actielijn 3: Iedereen doet mee

3.a. Eind 2024 hebben we de monitoring van de vroegsignalering op orde om te kunnen onderzoeken wie er gebruik maakt van minimaregelingen.
3.b. Eind 2024 hebben wij de minimaregelingen behouden of aangepast.
3.c. In 2024 start het Sociaal Team voor Waterlanders die (hulp-)vragen hebben over zorg, welzijn, werk en inkomen.

Actielijn 3: Stand van zaken

3.a. Met vroegsignalering bedoelen wij de meldingen van de vaste lasten partners en hulpaanbod bij die wij aan inwoners doen met betalingsachterstanden. Door de vroegsignalering voorkomen wij dat betalingsachterstanden verder oplopen en daarmee een problematische schuldensituatie kan ontstaan. De invoering en verwerking van de meldingen in de systemen worden sinds begin 2024 uitgevoerd. Hierdoor kunnen wij de meldingen goed monitoren. Eind 2024 evalueren wij de meldingen en gaan dan na of deze doelgroep ook gebruik maakt van de minimaregelingen.
3.b. In 2024 zijn wij gestart met het doornemen, afstemmen van de uitvoerbaarheid en de actualiteit op lokale en landelijke ontwikkelingen van de minimaregelingen. Eind 2024 starten wij met het opnemen van eventuele wijzigingen van deze regelingen in het beleidsplan 'bestaanszekerheid en de schuldhulpverlening 2025-2028'.
3.c. Fase 1 van het Sociaal Team is het organiseren van een centrale toegangspoort voor informatie en adviesvragen en/of dienstverlening, zowel fysiek als digitaal. Eind 2024 wordt de digitale toegangspoort opgeleverd: de Sociale Kaart met alle beschikbare vrij-toegankelijke initiatieven en voorliggende voorzieningen. De fysieke kant (bemensing) van de toegangspoort wordt in de verdere implementatie van het Afdelingsplan Samenleving 2024 op het onderdeel 'Toegang' opgenomen.

Actielijn 4: Ondersteuning op maat

4.a. In 2024 bieden wij ambulante ondersteuning ter voorkoming van plaatsing in een beschermd wonen voorziening.
4.b. In 2024 bieden wij meer maatwerk aan statushouders zodat de uitstroom naar werk of opleiding vergroot wordt.
4.c. 1. In 2024 sluiten wij nieuwe overeenkomsten met zorgaanbieders voor het leveren van Wmo zorg en ondersteuning vanaf 2025.
2. In 2024 nemen we een besluit over de voortzetting van de GR en de daaronder hangende Dienstverleningsovereenkomst (DVO's) voor inkoop en contractmanagement Jeugd en Wmo;
4.d. In 2024 bieden wij meer maatwerk in de schuldhulpverlening aan inwoners die middels de vroegsignalering in beeld worden gebracht.

Actielijn 4: Stand van zaken

4.a. De aanbesteding voor "beschermd thuis" wordt door Purmerend uitgevoerd in 2024

4.b. Waterland is een overeenkomst aangegaan met NewBees. Deze organisatie ondersteunt statushouders bij hun participatie in de Nederlandse samenleving. Waterland heeft ook een overeenkomst afgesloten met TopTaal/ROCA voor het uitvoeren van een mbo entree+taal route binnen de inburgering. Bij deze route krijgen inburgeraars taalonderwijs en volgen ze tegelijkertijd een vakopleiding, wat de kansen op de arbeidsmarkt vergroot.

4.c. 1. De contracten met zorgaanbieders zijn met een jaar verlengd. Het aanbestedingstraject loopt een jaar langer i.v.m. de transformatie van de zorg.

2. De GR en de daaronder hangende DVO's worden tijdelijk verlengt totdat er meer duidelijkheid is over de landelijke eisen aan de verplichte GR vanuit de hervorming Jeugd.

4.d. In 2024 hebben wij het aangevulde hulpaanbod aan inwoners, die via de vroegsignalering bij ons in beeld zijn gekomen, aangepast. Daarnaast wordt er gewerkt aan het actualiseren van het werkproces en de integraliteit hierin te borgen.

Actielijn 5: Leefbare kernen

5.a. In 2024 is er een sociale kaart waar het cultuur- en welzijnsaanbod in meegenomen wordt.

5.b. In 2024 hebben wij samen met de dorps- en buurthuizen een visie op het sociaal cultureel werk in alle kernen ontwikkeld.

Actielijn 5: Stand van zaken

5.a. Naar aanleiding van de input van medewerkers van de gemeente, zorgaanbieders, welzijnsorganisaties, dorpshuizen, sportorganisaties, etc. wordt er een Wegwijzer Waterland gemaakt. De publicatie van deze online wegwijzer staat op de planning voor eind 2024.

5.b. In het voorjaar 2024 is het voorstel met betrekking tot heroriëntatie op het sociaal cultureel werk en de dorpshuizen (ontmoetingsplekken in de kernen) door het college naar de raad verstuurd. Hierin is de visie opgenomen.

Actielijn 6: Gehoord worden

6.a. In Q4 2024 is er een handreiking hoe wij inwoners structureel betrekken bij beleid.

6.b. Vanaf 2024 wordt er binnen de WMO en Jeugd gestart met het continumeten van de ervaringen rondom zorg geleverd aan cliënten.

6.c. Alle beleidsstukken Sociaal Domein zijn ingebracht bij de Adviesraad Sociaal Domein.

6.d. 1. Q4 2024 zijn alle SmartDocuments vanuit Sociaal Domein op taalniveau B1.

2. Q4 2024 is duidelijk of medewerkers van het Sociaal Domein scholing nodig hebben om te communiceren met inwoners op taalniveau B1.

Actielijn 6: Stand van zaken

6.a. Deze handreiking wordt in Q2 van 2025 gerealiseerd.

6.b. In september 2024 starten we met het continumeten van de ervaringen rondom zorg geleverd aan cliënten bij Jeugd en WMO.

6.c. Alle relevante beleidstukken zijn ingebracht bij de Adviesraad Sociaal Domein.

6.d. 1. Het controleren en waar nodig herschrijven van SmartDocuments op taalniveau B1 staat op de plannen voor Q4/Q1 2025

2. In oktober wordt er een training laaggeletterdheid aangeboden waarin medewerkers tips krijgen over het herkennen van- en omgaan met- laaggeletterdheid.

Actielijn 7: Sociale veiligheid
7.a. Medio 2024 loopt de pilot Toekomstscenario af en is er een besluit over het vervolg.
7.b. Medewerkers in uitvoering, beleid en management worden getraind in de meldcode Huiselijk Geweld. Er wordt een intern protocol uitgewerkt.
7.c. Vanaf juni 2024 implementeren we de WAMS.

Actielijn 7: Stand van zaken
7.a. De pilot loopt door tot februari 2025. Er is daarna nog gedeeltelijke subsidie mogelijk vanuit het Rijk, de exacte voorwaarden hiervoor zijn op dit moment nog niet bekend. Op dit moment wordt ambtelijk het vervolgproces uitgewerkt voor bestuurlijke besluitvorming.
7.b. Sinds februari 2024 volgen medewerkers van uitvoering, beleid en management (digitale) trainingen over de meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Er zijn ook drie medewerkers opgeleid tot Aandachtsfunctionaris Huiselijk Geweld en kindermishandeling. Een intern protocol is in de maak.
7.c. De WAMS is nog niet in werking getreden. Daarom is hier nog niet mee gestart. Er is op dit moment nog geen berichtgeving vanuit het Rijk over een mogelijke nieuwe datum.

Actielijn 8: Een thuis voor kwetsbare inwoners
8.a. In 2024 zijn er overeenkomsten gesloten voor het leveren van Beschermd Thuis.
8.b. In 2024 zijn er afspraken gemaakt tussen gemeenten en wooncorporaties over de uitstromers van intramurale woonvoorzieningen in de regio Waterland.
8.c. Wij geven uitvoering aan de acties 2023-2024 opgenomen is het actieplan van de lokale woonzorgvisie.
8.d. In 2023-2024 zijn wij betrokken bij het opstellen van een regionale Woon-zorgvisie die in 2024 opgeleverd zal worden.

Actielijn 8: Stand van zaken
8.a. De aanbesteding voor "beschermd thuis" wordt door Purmerend uitgevoerd in 2024.
8.b. Door het ontbreken van regionale projectleiding zijn er nog geen afspraken gemaakt tussen gemeenten en wooncorporaties over de uitstromers van intramurale woonvoorzieningen in de regio Waterland.
8.c. Er is nog geen programmaleider aangesteld om de acties op te pakken en uit te zetten
8.d. Wij zijn betrokken bij de overleggen omtrent wonen en zorg op regionaal niveau. Een extern bureau heeft opdracht gekregen om een regionale Woon-zorg analyse te maken. Deze wordt in 2024 opgeleverd.

Bestuur

Omschrijving programma

Het programma Bestuur richt zich op het democratisch proces en de dienstverlening richting de inwoners van de gemeente Waterland.
In dit programma besteden we aandacht aan formatie, apparaatskosten, externe inhuur, dienstverlening, burgerparticipatie en een gezond financieel meerjarenbeleid.

Wat willen we bereiken?

Gewenste maatschappelijke effecten

1. Het borgen van democratische transparante besluitvorming en goede dienstverlening aan inwoners, instellingen, ondernemers en bezoekers. Vanuit het programma dienstverlening wordt dat onderdeel gemonitord. In dat programma wordt het meetbaar maken van onze kwaliteit in deze meegenomen.

Operationele doelstellingen

1. De gemeentelijke organisatie gereed te maken om als regisserende netwerkorganisatie te kunnen functioneren;
2. Burgerparticipatie bevorderen;
3. Een gezond financieel meerjarenbeleid;
4. Een kwalitatieve goede (elektronische) dienstverlening.

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten

Activiteit 1

Verdere implementatie van het reorganisatieplan. Werk in uitvoering.

Activiteit 1: Stand van zaken

Met het reorganisatieplan wordt het programma Organisatieontwikkeling bedoeld. Onder dit programma valt de realisatie van het Strategisch Plan Informatievoorziening, Strategisch Personeelsplan en Dienstverlening. Deze plannen zijn in uitvoering. De raad is in mei tijdens de raadsinformatiebijeenkomst geïnformeerd over de voortgang van deze plannen.

Activiteit 2

Organisatie trainen en opleiden van medewerkers. Dit is inmiddels opgestart.

Activiteit 2: Stand van zaken

De training “Op elk voorstel een JA'' is in mei 2024 gegeven voor iedere medewerker die daar behoefte aan heeft en/of zich veel bezighoudt met het schrijven van voorstellen. In het najaar 2024 gaan we de trainingen ''Hoe werkt een gemeente'' aan nieuwe medewerkers geven. Deze trainingen zijn opgenomen in het onboardingsprogramma. Vanaf het najaar 2024 gaan we deze trainingen twee keer per jaar organiseren. In 2024 hebben we ook trainingen gegeven over de door ons ontwikkelde werkwijze Projectmatig en Programmatisch werken.

Activiteit 3

Initiatieven van bewoners worden aangemoedigd, wij faciliteren daar waar mogelijk dan wel wenselijk.

Activiteit 3: Stand van zaken

Na de zomer wordt een speeltuintje gerealiseerd in de Oranjewijk. Ook zijn er inmiddels steeds meer groenadoptie projecten; bewoners adopteren een groenvak van de gemeente. Op Marken zijn plantvakken die al lange tijd worden verzorgd door bewoners, in 2024 zijn deze op verzoek aangevuld met nieuwe planten. Op diverse locaties krijgen buurtinitiatieven vorm, bijvoorbeeld een groot plantvak op de Avegaar. De gemeente levert in samenspraak de beplanting (aantrekkelijke soorten voor insecten en bewoners). De bewoners zetten de planten erin en onderhouden samen het vak.

Activiteit 4

Het college is actief met de verbetering van de participatie. Hier geen uitgebreide visie, maar een heldere aanpak op diverse beleidsterreinen en publieke functies.

Activiteit 4: Stand van zaken

In Q2 is door een studentengroep een onderzoeksscriptie over burgerparticipatie gemeente Waterland opgeleverd. Deze wordt in Q3 en Q4 verder uitgewerkt tot een plan voor integrale aanpak burgerparticipatie passend bij de gemeente Waterland.

Activiteit 5

Zorg dragen dat wij bij burgerparticipatie steeds duidelijkheid bieden over de reikwijdte (kaders).

Activiteit 5: Stand van zaken

Zie punt 4. In het plan van aanpak wordt aandacht besteed aan de kaders bij burgerparticipatie.

Activiteit 6

Het college biedt de raad jaarlijks een structureel sluitende meerjarenbegroting aan.

Activiteit 6: Stand van zaken

Ook dit jaar levert het college een sluitende meerjarenbegroting aan daarbij is gebruik gemaakt van het advies van de VNG om incidentele middelen structureel in te zetten.

Activiteit 7

Structurele uitgaven worden gedekt door structurele inkomsten.

Activiteit 7: Stand van zaken

Zie activiteit 6

Activiteit 8

Optimaliseren van de (elektronische) dienstverlening en uitbreiden van het aantal producten dat via (e-)dienstverlening kan worden aangevraagd. Daarnaast wordt verder gebouwd aan het zaakgericht werken en het -ook voor klanten- transparant maken van die gegevens. Dat laatste is mede ingegeven door nieuwe wetgeving (Wet open overheid).

Activiteit 8: Stand van zaken

In mei 2024 is het project Zaakgericht/procesmatig werken herstart. Een van de consequenties van het pauzeren is dat de implementatie van het zaaksysteem op zijn vroegst in het 4e kwartaal van 2024 plaats zal vinden (circa zes maanden later is dan oorspronkelijk gepland). Er zijn 15 e-diensten voor Publiekszaken geïmplementeerd. Door performance problemen van de hiervoor gebruikte software zijn er drie van deze diensten operationeel.

Met dit project zorgen we ervoor dat dossiers compleet zijn en worden beheerd volgens de wettelijke eisen. Daarnaast kunnen we voldoen aan de kerntaak: verstrekken van informatie aan inwoners en belanghebbenden. Met de Wet open overheid is het recht op informatie voor hen verankert in de wet. Complete dossiers en goed informatiebeheer zorgt ervoor dat informatie vindbaar is en kan worden verstrekt: actief via de Woo-index en passief via een Woo-verzoek. Om dit proces te begeleiden is door het college een Woo-contactfunctionaris aangesteld. Om richting te geven aan de implementatie van de Wet is door het college een ambitiebepaling openheid en transparantie vastgesteld.

Activiteit 9

Uitvoering geven aan en actualiseren van het Informatiebeleidsplan en het I-projectenplan. Daarbij is ‘beveiliging’ van gegevens en informatie evident. Ons uitgangspunt is op alle audits een voldoende te scoren. En daar waar we (inmiddels) een voldoende scoren (informatiehuishouding en gemeentelijke financiën) doet u dat structureel.

Activiteit 9: Stand van zaken

We zijn bezig met de uitvoering van het Strategisch Plan Informatievoorziening. Tijdens de raadsinformatie avond van 13 februari 2024 bent u geïnformeerd over één van de projecten binnen dit plan: de Digitale Moderne Werkplek. We zijn momenteel bezig met de Europese aanbesteding. De audits op het gebied van DigiD en Suwinet zijn uitgevoerd. Voor Suwinet in het kader van de Participatiewet hebben we onvoldoende gescoord. De oorzaak hiervan is dat een derde partij die bij het gebruik maken van Suwinet betrokken is, niet aan alle eisen heeft voldaan. Deze derde partij heeft een verbeterplan aangeleverd en dit is inmiddels uitgevoerd. De DigiD audit heeft de gemeente initieel niet gehaald. Er heeft een heraudit plaatsgevonden. Deze heraudit is wel behaald. We verwachten dat we hierdoor bij deze audits structureel (ten minste) voldoende te scoren en zo voldoen aan de eisen zoals gesteld in de SUWI wetgeving.

Activiteit 10

Het college faciliteert de raad op het actief grip houden op regionale samenwerking/ verbonden partijen, samen met de gemeenteraad. De opgeleverde inventarisatie geeft ons daarbij houvast.

Activiteit 10: Stand van zaken

De beleidslijn waarin onder meer de criteria uit het coalitieakkoord worden toegepast bij uitbreiding en inkrimping van intergemeentelijke samenwerking, wordt vastgelegd in een gewijzigde Nota Verbonden Partijen 2024. Het nadere onderzoek naar Waterlandse dossiers die in MRA-verband of andere samenwerkingsverbanden kunnen worden opgepakt, vindt op dit moment plaats.

Overhead

Omschrijving programma

Het programma Overhead richt zich op de kosten die gemaakt worden in het primaire proces van de gemeente.
In dit programma besteden we aandacht aan beleggingen, lokale heffingen (waarvan de besteding niet gebonden is), de algemene uitkering en financiering.

Wat willen we bereiken?

Gewenste maatschappelijke effecten

1. Het bieden van dienstverlening die dicht bij mensen staat en zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving is verankerd;
2. De gemeente is een faciliterende organisatie, dichtbij en toegankelijk, passend bij onze schaal. Opgaven worden waar mogelijk integraal aangepakt. Onze medewerkers, ondernemers én inwoners voelen en tonen meer en meer eigenaarschap.

Operationele doelstellingen

1. Informatie is betrouwbaar, beschikbaar en toegankelijk. Onze inwoners en ondernemers weten wat Waterland voor hen kan betekenen en hebben overzicht in de status van lopende (aan)vragen en verzoeken;
2. We publiceren openbare informatie actief op onze website (en vanaf 2025 via een Dimpact Publicatieplatform) en zorgen ervoor dat deze door de landelijke Woo-index eenvoudig vindbaar is. Wij zien hiermee het verstrekken van informatie als een van onze kerntaken;
3. Wij zorgen voor een goede dienstverlening. Hierbij wordt de focus gelegd op een gebruiksvriendelijke en veilige informatievoorziening;
4. Versterken van de aansturing in het organisatiemodel;
5. Het verder op orde brengen van het personeelsinformatie-systeem.
6. Versterken van de grip op verbonden partijen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Activiteiten

Activiteit 1

HR 21 wordt in 2023 gestart en in 2024 verder uitgevoerd.

Activiteit 1: Stand van zaken

De implementatie van HR21 is afgerond.

Activiteit 2

Onderzoek naar efficiency en effectieve werkprocessen Sociaal Domein is ook in 2023 gestart en wordt doorgevoerd in 2024 e.v.

Activiteit 2: Stand van zaken

Het onderzoek is uitgevoerd. In 2024 wordt vormgegeven aan deze aanbevelingen.

Activiteit 3

Trainingen als ‘Hoe werkt een gemeente (en Waterland in het bijzonder)’, goede advisering, e.d. worden doorontwikkeld en aangeboden aan alle nieuwe medewerkers en medewerkers die zich hier kunnen ontwikkelen.

Activiteit 3: Stand van zaken

De training “Op elk voorstel een JA'' is in mei 2024 gegeven voor iedere medewerker die daar behoefte aan heeft en/of zich veel bezighoudt met het schrijven van voorstellen. In het najaar 2024 gaan we de trainingen ''Hoe werkt een gemeente'' aan nieuwe medewerkers geven. Deze trainingen zijn opgenomen in het onboardingsprogramma. Vanaf het najaar 2024 gaan we deze trainingen twee keer per jaar organiseren. In 2024 hebben we ook trainingen gegeven over de door ons ontwikkelde werkwijze Projectmatig en Programmatisch werken.

Activiteit 4

Programma dienstverlening heeft in 2023 een start gemaakt. In 2024 worden de acties uit het Uitvoeringsplan opgepakt om onze dienstverlening te optimaliseren om zo het gestelde doel (in 2025 dienstverlening dichtbij de mensen en zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving) te realiseren.

Activiteit 4: Stand van zaken

De dienstverlening wordt geoptimaliseerd aan de hand van de volgende projecten, te weten: vernieuwen website, implementatie nieuw zaaksysteem, klantenreizen, e-Diensten en Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) en verbeteren telefonische bereikbaarheid. De vernieuwde website is opgeleverd. De implementatie van de e-Diensten en de Wet Modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer zorgen ervoor dat de inwoner op een laagdrempelige manier digitaal contact kan opnemen met de overheid. Voor Publiekszaken zijn er 15 e-diensten geïmplementeerd. De applicatie die gebruikt wordt voor het afhandelen van via de e-Diensten blijkt echter niet naar wens te functioneren, waardoor van de 15 geïmplementeerde e-Diensten er slechts drie operationeel zijn. In Q3 2024 is daarom een escalatietraject gestart om ervoor te zorgen dat de leverancier van deze applicatie dit probleem op korte termijn verhelpt. In de voorjaarsnota heeft u budget beschikbaar gesteld voor het implementeren van een aantal e-Diensten Sociaal Domein. Dit project wordt in Q4 2024 opgepakt. Met het doorlopen van klantenreizen van de verschillende producten en diensten die de gemeente aanbiedt, wordt de manier om deze diensten aan te vragen vereenvoudigd en efficiënter. De implementatie van het nieuwe zaaksysteem is ondersteunend aan deze vier projecten: dankzij een goed ingericht en werkend zaaksysteem is het mogelijk om laagdrempelig en eenvoudig contact te hebben met de gemeente.

Fysieke en telefonische afspraken blijven mogelijk wanneer digitaal contact met de gemeente onvoldoende is. Om deze contactmomenten zo goed en efficiënt mogelijk te laten verlopen, is bereikbaarheid een continu aandachtspunt binnen de gemeente.

Activiteit 5

De Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) verplicht de gemeente om per 1 juli 2024 te faciliteren dat inwoners/ondernemers hun zaken met de (lokale) overheid digitaal moeten kunnen afhandelen. De implementatie van deze wet is in volle gang. Het betreft hier onder meer (aan)vragen, bezwaarschriften, maar ook verzoeken tot informatieverstrekking.

Activiteit 5: Stand van zaken

De ingangsdatum van de Wmebv is uitgesteld tot 1 januari 2025. Dit geeft ons meer ruimte om de wet te implementeren. Het plan van aanpak Wmebv is opgeleverd. In Q4 worden de benodigde acties uitgevoerd om per 1 januari 2025 aan de wet te voldoen.

Activiteit 6

Er is een Wet Open Overheid (Woo)-contactfunctionaris aangesteld, die de inwoner/ondernemer helpt bij het correct indienen van een Woo-verzoek. Deze functie wordt doorontwikkeld in de geest van de wet.

Activiteit 6: Stand van zaken

De Woo-contactfunctionaris is aangesteld. Deze functionaris helpt de inwoner en ondernemer bij het correct indienen van een Woo-verzoek.

Activiteit 7

Wij zorgen voor een goede dienstverlening. Onder andere de projecten Zaakgericht/procesmatig werken en Moderne werkplek dragen hieraan bij door te focussen op een gebruiksvriendelijke en veilige informatievoorziening. Hiermee hebben we snel toegang tot informatie én kan informatie efficiënt uit worden gewisseld.

Activiteit 7: Stand van zaken

In mei 2024 is het project Zaakgericht/procesmatig werken herstart. Een van de consequenties van het pauzeren is dat oplevering van het project op zijn vroegst in het 4e kwartaal van 2024 plaats zal vinden (circa zes maanden later is dan oorspronkelijk gepland).

Het project Digitale Moderne Werkplek verloopt zoals gepland. Gezien de grote impact op de bedrijfsvoering (en daarmee op de dienstverlening) en de naar verwachting aanzienlijke investeringen die benodigd zijn worden zowel organisatie, college als raad op de hoogte gehouden van de voortgang. De Organisatie wordt daarnaast actief betrokken bij het opzetten van de Digitale Moderne Werkplek, zodat zeker gesteld wordt dat de Digitale Moderne Werkplek nu en de komende jaren aansluit bij de behoeften vanuit de organisatie.

Activiteit 8

Applicaties naar de “cloud”.
Onder andere wegens de beperkt beschikbare technische kennis op het gebied van de vele door ons gebruikte bedrijfsapplicaties streven we ernaar waar mogelijk het beheren en ter beschikking stellen van applicaties uit te besteden. Dat doen we door de applicaties te verplaatsen naar de “cloud”. Daarbij stellen we uiteraard zeker dat de partijen die deze applicaties aanbieden en de producten en diensten die zij leveren aan alle eisen op het gebied van informatiebeveiliging, privacy, functionaliteit en gebruiksgemak voldoen.
Het verplaatsen van deze applicaties is uiterlijk in het tweede kwartaal van 2025 gereed.

Activiteit 8: Stand van zaken

Deze ontwikkeling is reeds in 2023 in gang gezet en medio 2024 zijn onder andere de applicaties ten behoeve van het Sociaal Domein, de Omgevingswet, Belastingen en Begraven naar de “cloud” gebracht. In 2024 wordt gestart met het overzetten van de overige 11 bedrijfsapplicaties naar de ‘’cloud’’. Dit project verloopt zoals gepland.

Activiteit 9

In het organisatiemodel wordt de aansturing versterkt. De afdelingsmanagers richten zich vooral op de strategische en personele taken, terwijl elk team een coördinator heeft die de rol heeft als inhoudelijk eerste aanspreekpunt: zowel voor medewerkers als de managers. Daardoor is span-of-control van de afdelingsmanagers meer in balans. De coördinatoren zullen in 2024 worden aangesteld.

Activiteit 9: Stand van zaken

Alle coördinatoren zijn binnen de teams (behalve team Financiën) geworven. We werken aan het versterken van de samenwerking tussen het MT en de coördinatoren.

Activiteit 10

Het op orde brengen van het personeelsinformatie-systeem (Motion) is inmiddels voor een groot deel gelukt en wordt verder geoptimaliseerd in 2024.

Activiteit 10: Stand van zaken

Het verder optimaliseren van Motion/onboardingsprogramma wordt opgepakt vanuit de doorontwikkeling van de primaire HR-processen. In het onboardingsprogramma is een verplichte e-learning bewustwording over informatiebeveiliging toegevoegd. Vanuit het project ondermijning worden zaken omtrent integriteit geoptimaliseerd. Denk hierbij aan de VOG P voor kwetsbare functies, het inkorten van de inleverdatum VOG en het bewuster inzetten van screeningsprofielen bij VOG aanvragen.

Activiteit 11

Doorontwikkeling van het onboardingsprogramma.

Activiteit 11: Stand van zaken

Zie antwoord op punt 10.

II. Ontwikkelingen per programma

1. Ruimtelijk domein

Programmaomschrijving			Mutaties begroting 2024 (x € 1.000)		
			Lasten	Baten	Saldo
Geraamd resultaat vóór NJN*			**11.940**	**9.828**	**- 2.112**
Technische correcties			- 42	-	42
Nr.	Onderdeel	Omschrijving			
1	1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	- 42	-	42
Autonome ontwikkelingen			285	187	- 98
Nr.	Onderdeel	Omschrijving			
	1.01	Veiligheid	12	-	- 12
2	1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	273	187	- 86
Totaal mutaties NJN			**243**	**187**	**- 56**
Geraamd resultaat na NJN			**12.183**	**10.015**	**- 2.169**

* stand tot en met raadsvergadering 11 juli 2024

Toelichting technische correcties

1. Programmaonderdeel 1.03 Ruimtelijke ordening en wonen

   Lasten

   De verlaging van de lasten wordt veroorzaakt doordat het milieutoezicht en handhaving die niet onder het basispakket van de Omgevingsdienst vallen ook uit handen gegeven is aan ODIJmond. Voor deze uitbestede diensten is 1 fte ingeleverd. De subsidie die is ontvangen voor het uitvoeren voor tijdelijke capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energie (CDOKE) wordt hiervoor ook ingezet. (zie programmaonderdeel 2.03 Milieu)

Toelichting autonome ontwikkelingen

2. Programmaonderdeel 1.03 Ruimtelijke ordening en wonen

   Lasten

   De verhoging van de lasten wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:

   - ambtelijke kosten voor het meewerken aan drie woningbouwprojecten (hier staan exploitatievergoedingen tegenover, zie toelichting op de baten);
   - er zijn meer vergunningsaanvragen voor de Omgevingswet, waardoor er meer externe adviezen zijn ingewonnen. (hier staan legesvergoedingen tegenover zie toelichting op de baten);
   - er is aan ODIJmond gevraagd een uitvoeringsprogramma APV/VTH bijzondere wetten te schrijven;

   Baten

   De verhoging van de baten wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:

   - ontvangen exploitatiebijdragen voor woningbouwprojecten;
   - extra ontvangen leges voor vergunningsaanvragen voor de Omgevingswet;

   Daarentegen zijn de baten lager door de volgende mutaties:

   - de inkomsten van erfpacht zijn al jaren lager dan begroot;

2. Openbaar domein

Programmaomschrijving			Mutaties begroting 2024 (x € 1.000)		
			Lasten	Baten	Saldo
Geraamd resultaat vóór NJN*			**11.866**	**5.537**	**- 6.329**
Technische correcties			42	-	- 42
Nr.	Onderdeel	Omschrijving			
3	2.03	Milieu	42	-	- 42
Autonome ontwikkelingen			541	439	- 102
Nr.	Onderdeel	Omschrijving			
4	2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	75	50	- 25
	2.02	Sport, cultuur en recreatie	7	4	- 3
5	2.03	Milieu	458	384	- 74
Totaal mutaties NJN			**583**	**439**	**- 144**
Geraamd resultaat na NJN			**12.449**	**5.976**	**- 6.473**

* stand tot en met raadsvergadering 11 juli 2024

Toelichting technische correcties

3. Programmaonderdeel 2.03 Milieu

   Lasten

   De verhoging van de lasten wordt veroorzaakt doordat het milieutoezicht en handhaving die niet onder het basispakket van de Omgevingsdienst vallen ook uit handen gegeven is aan ODIJ-mond.

Toelichting autonome ontwikkelingen

4. Programmaonderdeel 2.01 Verkeer, vervoer en waterstaat

   Lasten

   De verhoging van de lasten wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:

   - van de ontvangen vergoeding en subsidie voor zwerfafval worden prullenbakken aangeschaft, ook wordt educatie op scholen gegeven over zwerfafval;
   - er is meer veegvuil (zand) vanwege de aanleg van glasvezel;
   - de provincie bedient de Zuiderbrug in Broek in Waterland weer omdat ook de brug in de N247 weer bediend wordt, helaas hebben ze ons niet ingelicht over deze gang van zaken en moet de bezuiniging weer teruggedraaid worden;
   - kosten voor het financieren van de oplossing van een calamiteit in Watergang als gevolg van een aanrijding van een brug.

   Baten

   De verhoging van de baten wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:

   - er wordt een vergoeding voor de aanpak van zwerfafval ontvangen, daarnaast wordt ook een subsidie voor zwerfafval ontvangen;
   - de opbrengst van de aansprakelijkheidszaak te Watergang.

5. Programmaonderdeel 2.03 Milieu

Lasten

De verhoging van de lasten wordt veroorzaakt door de uit te keren subsidies inzake het verduurzamen van woningen te gunnen aan inwoners.

Daarentegen zijn de lasten lager doordat de kapitaallasten zijn geactualiseerd.

Baten

De verhoging van de baten wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:

- er is een subsidie ontvangen van het Rijk voor het verduurzamen van woningen;
- er is een subsidie ontvangen van de Provincie voor het verduurzamen van woningen.

Daarentegen zijn de baten lager doordat er in 2023 een bedrag aan de egalisatievoorziening afval is onttrokken waarmee de voorziening op nul eindigde. In de begroting 2024 is nog een bedrag opgenomen om aan de voorziening te onttrekken. Dat is niet mogelijk en komt te vervallen.

3. Sociaal domein

Programmaomschrijving			Mutaties begroting 2024 (x € 1.000)		
			Lasten	Baten	Saldo
Geraamd resultaat vóór NJN*			**25.584**	**9.703**	**- 15.881**
Autonome ontwikkelingen			313	4.705	4.392
Nr.	Onderdeel	Omschrijving			
6	3.01	Onderwijs	9	38	29
7	3.02	Sociale voorzieningen	286	4.668	4.382
	3.03	Volksgezondheid	19	-	- 19
Totaal mutaties NJN			**313**	**4.705**	**4.392**
Geraamd resultaat na NJN			**25.897**	**14.408**	**- 11.489**

* stand tot en met raadsvergadering 11 juli 2024

Toelichting autonome ontwikkelingen

6. Programmaonderdeel 3.01 Onderwijs

   Baten

   De verhoging van de baten wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:
   - van het Centraal Opvang Asielzoekers (COA) ontvangt de gemeente een bedrag voor het leerlingenvervoer van asielzoekers;
   - er is een bedrag ontvangen van het Rijk voor onderwijs achterstanden.

7. Programmaonderdeel 3.02 Sociale voorzieningen

   Lasten

   De verhoging van de lasten wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:
   - er zijn extra kosten voor de regionale projectleider inkoop inzake maatwerk WMO;
   - door de vergrijzing is het beroep op huishoudelijke hulp gestegen;
   - de vervoerskosten stijgen door een toename van het aantal WMO klanten hierdoor maken meer mensen gebruik van het aanvullend openbaar vervoer en dagbesteding;
   - er worden kosten gemaakt om gedupeerden van de kinderopvangtoeslagaffaire te ondersteunen;
   - de subsidie aan Wonenplus is aangepast.

   Daarentegen dalen de lasten door de volgende mutaties:
   - er zijn geen kosten voor de invoering van de wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (WAMS) doordat deze wet is uitgesteld;
   - de startdatum van de VVE (voor en vroegschoolse educatie) regisseur is later.

   Baten

   De verhoging van de baten wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:
   - door het Rijk is een bedrag ontvangen voor het ondersteunen van de gedupeerden van de kindertoeslagaffaire;
   - door het Rijk is een specifieke uitkering ontvangen voor de opvang van Oekraïners;
   - hogere inkomsten uit het verhuur van de Bolder;
   - er zijn meer inkomsten uit verhaal door aflossingen op leenbijstand van statushouders.

   Daarentegen dalen de baten doordat per abuis de inkomsten van het Rijk voor de combinatiefunctionaris dubbel zijn begroot.

4. Bestuur

Programmaomschrijving	Mutaties begroting 2024 (x € 1.000)		
	Lasten	Baten	Saldo
Geraamd resultaat vóór NJN*	**2.187**	**262**	**- 1.925**
Autonome ontwikkelingen	133	114	- 19
Nr. Onderdeel Omschrijving			
8 4.01 Bestuur	133	114	- 19
Totaal mutaties NJN	**133**	**114**	**- 19**
Geraamd resultaat na NJN	**2.320**	**375**	**- 1.944**

* stand tot en met raadsvergadering 11 juli 2024

Toelichting autonome ontwikkelingen

8. Programmaonderdeel 4.01 Bestuur

Lasten

De verhoging van de lasten wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:

- de kosten aan het Rijk door de piek in het afgeven van reisdocumenten doordat de geldigheid van 5 naar 10 jaar is gewijzigd;
- er is een afrekening voor 2023 gekomen inzake de wedden voor Wethouders.

Baten

De verhoging van de baten wordt veroorzaakt doordat er meer leges zijn ontvangen door een piek in het afgeven van reisdocumenten door geldigheid van 5 naar 10 jaar.

5. Algemene dekkingsmiddelen

Programmaomschrijving			Mutaties begroting 2024 (x € 1.000)		
			Lasten	Baten	Saldo
Geraamd resultaat vóór NJN*			**375**	**36.853**	**36.478**
Autonome ontwikkelingen			17	287	269
Nr.	Onderdeel	Omschrijving			
9	5.01	Dividend	-	60	60
10	5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	- 4	- 297	- 293
11	5.03	Algemene uitkering	-	524	524
	5.05	Overige algemene dekkingsmiddelen	21	-	- 21
Totaal mutaties NJN			**17**	**287**	**269**
Geraamd resultaat na NJN			**392**	**37.139**	**36.747**

* stand tot en met raadsvergadering 11 juli 2024

Toelichting autonome ontwikkelingen

9. Programmaonderdeel 5.01 Dividend
   Baten
   De verhoging van de baten wordt veroorzaakt doordat de inkomsten van dividend zijn verhoogd.

10. Programmaonderdeel 5.02 Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is
    Baten
    De verlaging van de baten wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:
    - de inkomsten van OZB woningen en niet woningen zijn lager doordat de WOZ waardering van woningen lager is dan waar bij de begroting van uit is gegaan, de OZB niet woningen blijkt uit ervaringscijfers te hoog begroot;
    - de parkeerinkomsten zijn lager doordat dit lastig te begroten was omdat de afgelopen jaren de inkomsten door Covid-19 anders waren.

11. Programmaonderdeel 5.03 Algemene uitkering
    Baten
    De verhoging van de baten wordt veroorzaakt doordat de inkomsten vanuit het gemeentefonds, genoemd in de meicirculaire, zijn verwerkt.

6. Overhead

Programmaomschrijving	Mutaties begroting 2024 (x € 1.000)		
	Lasten	Baten	Saldo
Geraamd resultaat vóór NJN*	**9.169**	**57**	**- 9.112**
Autonome ontwikkelingen	134	140	6
Nr. Onderdeel Omschrijving			
12 6.01 Overhead	134	140	6
Totaal mutaties NJN	**134**	**140**	**6**
Geraamd resultaat na NJN	**9.303**	**197**	**- 9.106**

* stand tot en met raadsvergadering 11 juli 2024

Toelichting autonome ontwikkelingen

12. Programmaonderdeel 6.01 Overhead

Lasten

De verhoging van de lasten wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:

- het implementeren van een wetswijziging namelijk de Network Information Security 2 (NIS2) deze richtlijn stuurt op risico's die netwerk- en informatiesystemen bedreigen;
- een up to date arbobeleid opstellen om te voldoen aan de wettelijke verplichting van de ARBO (Arbeidsomstandigheden);
- de kosten voor inhuur zijn gestegen door ziekte- en zwangerschapsvervanging;
- de begrotingswijziging van het Waterlands Archief is verwerkt;
- de CAR verzekering (bouwverzekering) dient te worden bijgesteld.

Daarentegen verlagen de lasten door de actualisatie van de kapitaallasten.

Baten

De verhoging van de baten wordt veroorzaakt door hogere inkomsten van het UWV in verband met zwangerschap en ziekte;

7. Vennootschapsbelasting

In dit programma zijn geen mutaties.

8. Onvoorzien

In dit programma zijn geen mutaties.

9. Reserves

Programmaomschrijving	Mutaties begroting 2024 (x € 1.000)		
	Lasten	Baten	Saldo
Geraamd resultaat vóór NJN*	**2.228**	**1.309**	**- 919**
Nieuw beleid	1.000	-	-
Nr. Onderdeel Omschrijving			
13 0.124 Mutaties reserve Sportpark Markgouw	1.000	-	- 1.000
Totaal mutaties NJN	**1.000**	**-**	**-**
Geraamd resultaat na NJN	**3.228**	**1.309**	**- 919**

* stand tot en met raadsvergadering 11 juli 2024

Toelichting autonome ontwikkelingen

13. Programmaonderdeel 0.124 Mutaties reserve sportpark Markgouw

    Lasten

    De verhoging van de lasten wordt veroorzaakt doordat er een reserve is gevormd voor aanpassingen aan het sportpark Markgouw voor het realiseren van een nieuw handbalveld. Dit bedrag komt ten laste van de inkomsten van de opvang van Oekraïners.

III. Begroting 2024

Hieronder wordt een overzicht van de begroting voor het jaar 2023, na verwerking van de hiervoor in hoofdstuk II voorgestelde ontwikkelingen, weergegeven.

Nr.	Omschrijving programmaonderdeel	Begroting 2024		
		Lasten	Baten	Saldo
1	**Ruimtelijk domein**	**12.183**	**10.015**	**- 2.169**
1.01	Veiligheid	2.798	27	- 2.771
1.02	Economie en toerisme	329	28	- 300
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	9.057	9.959	902
2	**Openbaar domein**	**12.449**	**5.976**	**- 6.473**
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	4.551	1.326	- 3.226
2.02	Sport, cultuur en recreatie	3.458	464	- 2.994
2.03	Milieu	4.439	4.186	- 253
3	**Sociaal domein**	**25.897**	**14.408**	**- 11.489**
3.01	Onderwijs	1.822	214	- 1.608
3.02	Sociale voorzieningen	22.885	14.038	- 8.846
3.03	Volksgezondheid	1.190	156	- 1.034
4	**Bestuur**	**2.320**	**375**	**- 1.944**
4.01	Bestuur	2.320	375	- 1.944
5	**Algemene dekkingsmiddelen**	**392**	**37.139**	**36.747**
5.01	Dividend	4	200	196
5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	350	5.379	5.029
5.03	Algemene uitkering	-	31.431	31.431
5.04	Saldo van financieringsfunctie	1.117	129	- 988
5.05	Overige algemene dekkingsmiddelen	- 1.080	-	1.080
6	**Overhead**	**9.303**	**197**	**- 9.106**
6.01	Overhead	9.303	197	- 9.106
7	**Vennootschapsbelasting**	**2**	**-**	**- 2**
7.01	Vennootschapsbelasting	2	-	- 2
8	**Onvoorzien**	**50**	**-**	**- 50**
8.01	Onvoorzien	50	-	- 50
	Totaal saldo baten en lasten	**62.596**	**68.111**	**5.514**
9	**Mutaties reserves**	**3.228**	**1.309**	**- 1.919**
0.101	Mutaties algemene reserve	2.100	562	- 1.538
0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	-	50	50
0.104	Mutaties reserve afschrijving Brede School Broek in Waterland	-	-	-
0.107	Mutaties reserve fundering kerktorens	-	1	1
0.108	Mutaties reserve afschrijving nieuwbouw gemeentewerf	-	162	162
0.109	Mutaties reserve afschrijving geluidsinstallatie	-	9	9
0.110	Mutaties reserve Galgeriet	-	-	-
0.112	Mutaties reserve nieuwbouw de Verwondering	-	36	36
0.113	Mutaties reserve nieuwbouw sporthal	-	150	150
0.114	Mutaties reserve kapitaallasten ICT	-	211	211
0.115	Mutaties reserve onderhoud wegen	-	-	-
0.116	Mutaties reserve onderhoud gebouwen	-	-	-
0.117	Mutaties reserve onderhoud openbare verlichting	-	-	-
0.118	Mutaties reserve onderhoud oevers	-	-	-
0.119	Mutaties reserve onderhoud stroomkasten	-	-	-
0.121	Mutaties reserve kapitaallasten 2e SDOB veld	-	-	-
0.123	Mutaties reserve kapitaallasten toplagen kunstgrasvelden	128	128	-
0.124	Mutaties reserve Sportpark Markgouw	1.000	-	- 1.000
	Resultaat	**65.824**	**69.419**	**3.595**

IV. Stand van zaken kredieten

Omschrijving lopende kredieten (bedrag x € 1.000)	Jaar	start afschr	afschr ter-mijn	Soort activa	Bedrag krediet	Besteed 2024	Besteed t/m 2024	Restant krediet	Boekwaarde 01-01-2024	Waardever-meerd. & waardever-mind. 2024	Afschr. 2024	Toegereken-de rente 2024	Kapitaal-lasten 2024	Boekwaarde 31-12-2024	Kapitaal-lasten 2025	Kapitaal-lasten 2026	Kapitaal-lasten 2027
Programma 1. Ruimtelijk domein					**67**	**-**	**-**	**67**	**-**	**67**	**-**	**-**	**-**	**67**	**7**	**7**	**7**
Duurzaamheid brandweerkazerne Ilpendam	2023	2025	10	ecn	67	-	-	67	-	67	-	-	-	67	7	7	7
Programma 2. Openbaar domein					**4.851**	**1.275**	**2.029**	**2.822**	**757**	**4.599**	**0**	**4**	**4**	**5.356**	**527**	**524**	**521**
Voorbereiding bouw sporthal Marijkeveld	2021	2024	5	imm	750	25	212	538	187	554	-	1	1	741	153	152	151
Aanschaf minicontainers 2022	2022	2025	10	ecn	71	7	7	64	-	71	-	-	-	71	8	8	8
Ondergrondse restafval containers 2022	2022	2024	10	ecn	36	17	18	18	1	35	-	0	0	36	4	4	4
Kademuur Zereiderpad (Marken)	2022	2024	40	mn	275	219	269	6	50	225	-	0	0	275	9	9	9
Ondergrondse restafval containers 2023	2023	2024	10	ecn	36	-	-	36	3	33	0	0	0	36	4	4	4
Aanleg atletiekveld 2023	2023	2024	20	ecn	320	-	278	42	278	42	-	2	2	320	18	18	18
Aanpassing afvalinzameling binnenstad Monnickendam	2022	2024	10	ecn	225	35	229	- 4	194	31	-	-	-	225	24	24	24
Aanschaf minicontainers 2024	2024	2025	10	ecn	76	-	-	76	-	76	-	-	-	76	8	8	8
Ondergrondse restafval containers 2024	2024	2025	10	ecn	37	21	21	16	-	37	-	-	-	37	4	4	4
Ondergrondse wijkcontainers	2024	2025	10	ecn	30	24	24	6	-	30	-	-	-	30	3	3	3
Voertuig Vliegende keep	2024	2025	7	ecn	52	34	34	18	-	52	-	-	-	52	8	8	8
Voertuig Koppel civiel 1	2024	2025	7	ecn	100	-	-	100	-	100	-	-	-	100	15	15	15
Voertuig Koppel civiel 2	2024	2025	7	ecn	100	-	-	100	-	100	-	-	-	100	15	15	15
Voertuig Service team	2024	2025	7	ecn	52	-	-	52	-	52	-	-	-	52	8	8	8
Maaier (werktuigdrager)	2024	2025	7	ecn	150	33	33	117	-	150	-	-	-	150	22	22	22
Bus	2024	2025	7	ecn	66	-	-	66	-	66	-	-	-	66	10	10	10
Vervanging Wilhelminabrug	2023	2024	50	mn	160	87	131	29	44	116	-	-	-	160	4	4	4
2e Kunstgrasveld SDOB ondergrond	2024	2025	20	ecn	200	200	200	0	-	200	-	-	-	200	11	11	11
2e Kunstgrasveld SDOB toplaag	2024	2025	10	ecn	400	17	17	383	-	400	-	-	-	400	43	43	42
Fietspad Oudelandsdijkje	2024	2025	30	ecn	79	-	-	79	-	79	-	-	-	79	3	3	3
Kademuur Beestenmarkt	2024	2025	60	ecn	650	27	27	623	-	650	-	-	-	650	15	15	15
Vervanging toplaag kunstgrasveld Monnickendam	2024	2025	12	ecn	248	197	197	51	-	377	-	-	-	377	34	34	34
Vervanging toplaag kunstgrasveld BiW	2024	2025	12	ecn	224	111	111	114	-	353	-	-	-	353	32	32	31
Vervanging toplaag kunstgrasveld Ilpendam	2024	2025	12	ecn	229	111	111	118	-	358	-	-	-	358	32	32	32
Vervanging toplaag kunstgrasveld Marken	2024	2025	12	ecn	253	112	112	141	-	382	-	-	-	382	34	34	34
Rioolreinigingsaanhanger	2024	2025	7	ecn	31	-	-	31	-	31	-	-	-	31	5	5	5
Programma 3. Sociaal domein					**4.252**	**1.301**	**3.514**	**738**	**2.214**	**2.038**	**-**	**-**	**-**	**4.252**	**136**	**135**	**135**
Nieuwbouw De Verwondering	2021	2024	40	ecn	2.952	-	2.178	774	2.178	774	-	-	-	2.952	94	94	93
Verenigingsgebouw Galgeriet	2023	2025	40	ecn	1.300	1.301	1.337	- 37	36	1.264	-	-	-	1.300	42	41	41
Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen					**147**	**37**	**147**	**-**	**110**	**73**	**-**	**1**	**1**	**183**	**1**	**2**	**2**
Aandelen InWest Regio B.V.	2023	n.v.t.		fin	147	37	147	-	110	73	-	1	1	183	1	2	2
Programma 6. Overhead					**2.088**	**354**	**1.130**	**958**	**748**	**1.312**	**-**	**-**	**-**	**2.060**	**432**	**429**	**426**
IV Plan Optim. digit. dienstv&proc. team Samenlev	2022	2024	5	ecn	95	2	68	27	66	29	-	-	-	95	20	20	19
IV Plan Optim. digit. dienstv&proc team Realisatie	2022	2024	5	ecn	85	3	73	12	69	16	-	-	-	85	18	17	17
IV Plan Optim. digit. dienstv&proc. team Bedrijfsv	2022	2024	5	ecn	75	-	59	16	59	16	-	-	-	75	16	15	15
ICT Bedrijfsvoering	2022	2023	5	ecn	213	-	145	68	118	68	-	-	-	186	44	44	43
IV ontwikkeling organisatie	2023	2024	5	ecn	645	161	576	69	415	230	-	-	-	645	134	133	132
ICT ontwikkeling 2024	2024	2025	5	ecn	60	-	-	60	-	60	-	-	-	60	12	12	12
Investeringen Wet open overheid 2024	2024	2025	5	ecn	111	49	49	62	-	111	-	-	-	111	23	23	23
Investeringen IV 2024	2024	2025	5	ecn	725	139	139	586	-	725	-	-	-	725	150	149	148
Wet open Overheid	2023	2025	5	ecn	79	-	21	58	21	58	-	-	-	79	16	16	16
Totaal van de lopende kredieten					**11.404**	**2.967**	**6.820**	**4.584**	**3.829**	**8.090**	**0**	**4**	**5**	**11.919**	**1.104**	**1.097**	**1.091**

Omschrijving toekomstige kredieten (bedrag x € 1.000)	start afschr	afschr ter-mijn	Soort activa	Bedrag krediet	Boekwaarde 31-12-2024	Kapitaal-lasten 2024	Kapitaal-lasten 2025	Kapitaal-lasten 2026	Kapitaal-lasten 2027
Programma 2. Openbaar domein				**20.083**	**-**	**-**	**-**	**55**	**136**
Bouw sporthal Marijkeveld	2028	40	ecn	17.800	-	-	-	-	-
Duurzaamheid sporthal Marijkeveld	2028	40	ecn	1.400	-	-	-	-	-
Ondergrondse restafval containers 2025	2026	10	ecn	38	-	-	-	4	4
Personenauto 1	2026	7	ecn	33	-	-	-	7	7
Personenauto 2	2026	7	ecn	33	-	-	-	7	7
Personenauto 3	2026	7	ecn	33	-	-	-	7	7
Voertuig Koppel groen 1	2026	7	ecn	50	-	-	-	7	7
Voertuig Koppel groen 2	2026	7	ecn	50	-	-	-	7	7
Voertuig Koppel groen 3	2026	7	ecn	50	-	-	-	7	7
Voertuig Koppel groen 4	2026	7	ecn	50	-	-	-	7	7
Maaier Torro	2027	7	ecn	120	-	-	-	-	18
Veegwagen	2027	7	ecn	185	-	-	-	-	28
Tractor	2027	7	ecn	65	-	-	-	-	10
Voertuig Koppelbomen	2027	7	ecn	175	-	-	-	-	26
Programma 6. Overhead				**632**	**-**	**-**	**-**	**108**	**130**
Investeringen Wet open overheid 2025	2026	5	ecn	111	-	-	-	23	23
Investeringen Wet open overheid 2026	2027	5	ecn	111	-	-	-	-	23
Investeringen IV 2025	2026	5	ecn	350	-	-	-	72	72
ICT ontwikkeling 2025	2026	5	ecn	60	-	-	-	12	12
Totaal van de toekomstige kredieten				**20.715**	**-**	**-**	**-**	**163**	**266**

Ten opzichte van de Voorjaarsnota 2024 is het volgende krediet geopend:
De aanschaf van een rioolreinigingsaanhanger voor een waarde van € 30.750 met een afschrijvingstermijn van 7 jaar. De gebruikte rioolreinigingsaanhanger is onverwacht defect geraakt en niet meer te repareren.

V. Bijlage: Afkortingenlijst

APV	Algemene plaatselijke verordening
BTLH	Bureau Toerisme Laag Holland
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
e.d.	en dergelijken
EPvE	Esthetisch Programma van Eisen
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GR	Gemeenschappelijke Regeling
i.v.m.	in verband met
IZA	Integraal Zorg Akkoord
KRK	Kader Ruimtelijke Kwaliteit
m.b.t.	met betrekking tot
MRA	Metropoolregio Amsterdam
MT	Management Team
o.a.	onder andere
RES	Regionale Energie Strategie
SUWI	Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
VVE	Voorschoolse Voorzieningen
WAMS	Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein
Woo	Wet open overheid

COLOFON

Uitgave:

Gemeente Waterland
Postbus 1000
1140 BA MONNICKENDAM

Bezoekadres:

Pierebaan 3
1141 GV MONNICKENDAM
Telefoon: 0299 - 658585

Samenstelling en lay-out:

Afdeling Bedrijfsvoering
Team Financiën
e-mail: financieelbeleid@waterland.nl
Telefoon: 0299 - 658561

Voor opmerkingen en/of suggesties met betrekking tot de opbouw, indeling en lay-out kan contact opgenomen worden met de afdeling Financiën.

Voor inhoudelijke vragen kan contact opgenomen worden met de afdelingsmanager van de betreffende afdeling of de gemeentelijke voorlichter.